

НАЦІОНАЛЬНА УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

**Кафедра публічного адміністрування
у сфері цивільного захисту**

О. А. Мельниченко

***МЕТОДОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ***

Конспект лекцій

Харків – 2016

Друкується за рішенням
Вченої ради факультету цивільного
захисту НУЦЗ України
Протокол від 29.08.2016 р. № 12.

Рецензент:

А. О. Дегтяр – д.держ.упр., проф., завідувач кафедри менеджменту і адміністрування Харківської державної академії культури;

Н. Є. Муромець – д.е.н., проф., завідувач кафедри туризму Харківського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету.

Мельниченко О. А.

Методологія організації наукових досліджень: конспект лекцій / О. А. Мельниченко. Харків: ФО-П Леонов Д.С., 2016. – 27 с.

Конспект лекцій підготовлено та виконано в повній відповідності до програми навчальної дисципліни "Методологія організації наукових досліджень", який вивчається студентами денної та заочної форм навчання за напрямками підготовки "Публічне управління та адміністрування", "Управління у сфері пожежної безпеки", "Управління у сфері цивільного захисту", "Цивільний захист".

© *О. А. Мельниченко, 2016*

© *НУЦЗУ, 2016*

ВСТУП

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів системи спеціальних знань про методологію наукових досліджень, а також навичок їх використання при виконанні кваліфікаційних робіт.

Завдання навчальної дисципліни:

- одержати знання з методології наукових досліджень і навички їх використання при виконанні кваліфікаційних робіт;
- навчитися критично аналізувати попередні та визначати перспективні напрями наукових досліджень;
- здобути навички виступу на комунікативних заходах, написання наукових робіт тощо.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сутність, аспекти та етапи наукових досліджень;
- специфіку різних методів наукових досліджень;
- особливості магістерських робіт, дисертацій та наукових публікацій;
- джерела отримання інформації про комунікативні заходи та фахові видання;

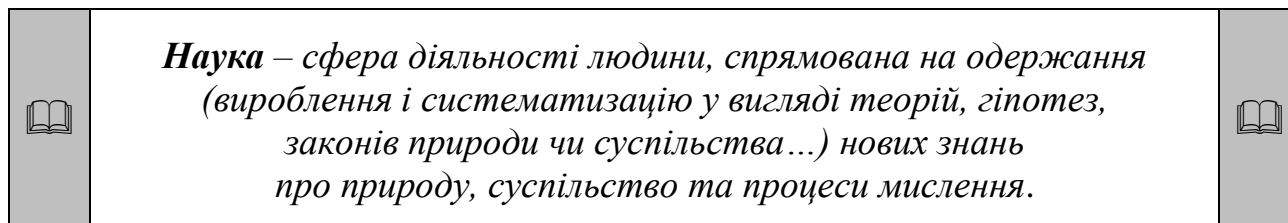
вміти:

- враховувати вимоги до наукових досліджень;
- застосовувати методи наукових досліджень;
- обрати напрям дослідження та конкретизувати його тему;
- обґрунтувати актуальність досліджуваної проблематики;
- сформулювати об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження;
- висунути гіпотезу наукового дослідження;
- узагальнити напрацювання вітчизняної та світової науки за досліджуваною проблематикою;
- оцінити стан досліджуваної проблеми;
- розробити концептуальні підходи до вирішення досліджуваної проблеми;
- сформулювати висновки та положення пунктів наукової новизни;
- оформити кваліфікаційну роботу та дисертацію;
- доопрацювати науковий продукт;
- оцінити наукову та практичну цінність результатів наукових досліджень;

володіти навичками:

- оцінити наукову та практичну
- виступу на комунікативних заходах;
- написання тез, статей та кваліфікаційних робіт.
- підготовки рекомендацій за результатами наукового дослідження для подальшого їх впровадження.

1.1. Наукове дослідження як вид наукової діяльності

Складові науки:

- учені (їхні знання та здібності, кваліфікація та досвід, поділ і кооперація наукової праці);
- наукові установи (їхнє експериментальне та лабораторне устаткування, бібліотеки...);
- методи науково-дослідної роботи;
- поняття та категоріальний апарат;
- система наукової інформації;
- сукупність наявних знань і навичок.

Об’єкт науки – пов’язані між собою форми руху матерії та особливості їх відображення у свідомості людей.

Предмет науки – знання, їх генезис, способи отримання й практичного застосування.

Функції науки:

- вироблення й використання систематизованих та об’єктивних знань про дійсність;
- розвиток системи знань, які сприяють найбільш раціональній організації виробничих відносин;
- задоволення потреб людей у пізнанні законів природи та суспільства;
- розвиток культури, гуманізація виховання та формування світогляду членів соціуму.

Блоки науки:

- логіко-математичні;
- природничі (*фізика, хімія, біологія...*);
- суспільно-гуманітарні (*економіка, історія, філологія ...*).

Елементи науки:

- **наукові ідеї**;
- **гіпотези** – форма осмислення фактичного матеріалу, переходу від фактів до законів;
- **засоби матеріалізації наукових ідей** (книги, карти, графіки, креслення, таблиці);

- **методики й відповідні матеріальні засоби** спостереження у процесі проведення експерименту; методи фіксації результатів досліджень;
- **наукові закони** – відображення істотних, загальних, необхідних, повторюваних, стійких відношень й залежностей між предметами та явищами об'єктивної дійсності, що впливають з їхньої сутності;
- **наукові факти** – віддзеркалення об'єктивних властивостей речей та процесів; основа для визначення закономірностей явищ, побудови теорій, виведення законів і формулювання наукової новизни;
- **категорії** – найбільш загальні поняття;
- **принципи** – керівні правила, основні положення, норми поведінки, що відбивають найбільш загальні стійкі риси законів і закономірностей, яких необхідно дотримуватися;
- **постулати** – вихідні положення, твердження, які при побудові наукової новизни приймаються без доведення;
- **правила** – умови, які необхідно дотримуватись, виконуючи якусь дію;
- **теорії** – системи знань, що описують і пояснюють сукупність явищ певної частки дійсності й зводять відкриті в цій галузі закони до єдиного об'єднувального початку (витоку).

	Наукова діяльність – інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання та використання нових знань.	
--	--	--

Рівні наукової діяльності:

- **науковий напрям** – сфера наукових досліджень, яка усталено сформувавалась і містить деяку кількість дослідницьких проблем одного розділу науки чи галузі застосування;
- **проблема** – вищий рівень науково-дослідної роботи; первинна загальна постановка задачі, яка ще зовсім ніким не була вирішена;
- **тема** – самостійне специфічне дослідження, спрямоване на вирішення конкретно сформульованого наукового питання.

Форми наукової діяльності:

- наукознавство – вивчення закономірності функціонування й розвитку науки, структуру й динаміку наукової діяльності, взаємодію науки з іншими соціальними інститутами та сферами матеріального й духовного життя людства;
- прикладна наука – розробка способів впровадження висновків фундаментальної науки (*аналіз, аудит, облік*);
- фундаментальна наука – пошук і відкриття нових закономірностей, законів (*економічна теорія*).

	Наукове дослідження – основна форма здійснення та розвитку науки; цілеспрямоване вивчення за допомогою наукових методів явищ і процесів, аналіз впливу на них різних факторів, а також вивчення взаємодії між явищами для отримання переконливо доведених і корисних для науки й практики рішень.	
---	--	---

Аспекти наукового дослідження:

- економічні;
- організаційні;
- правові;
- психологічні;
- технічні.

Забезпечення наукового дослідження:

- інформаційне;
- кадрове;
- матеріальне;
- методичне;
- нормативно-правове;
- організаційне;
- програмне;
- техніко-технологічне.

Етапи наукового дослідження:

1. Установчий:

- усвідомлення проблеми, виникнення ідеї та бажання її вирішити.

2. Організаційний:

– визначення напрямку дослідження та обґрунтування його актуальності; конкретизація теми та її узгодження з тематикою наукових досліджень закладу (установи);

– формулювання мети та завдань, об'єкта та предмета дослідження; вибір методів дослідження;

– складання програми дослідження та робочого плану її виконання;

– визначення кількості та якості ресурсів, необхідних для проведення наукового дослідження;

– пошук і залучення необхідних ресурсів;

– збір первинної інформації про об'єкт дослідження; висунення та обґрунтування гіпотез.

3. Дослідницький:

– відбір, накопичення та систематизація наукових фактів за тематикою дослідження;

– збирання, обробка та аналіз статистичної інформації про стан об'єкта дослідження;

– проведення спостережень, обстежень, експериментів;

– розробка концептуальних підходів до вирішення досліджуваної проблеми;

– доведення гіпотез;

– висвітлення в наукових публікаціях та оприлюднення на комунікативних заходах проміжних результатів дослідження.

4. Публічний:

– узагальнення та оформлення результатів дослідження;

– рецензування та експертиза результатів дослідження;

– висвітлення в наукових публікаціях та оприлюднення на комунікативних заходах елементів наукової новизни.

5. Практичний:

- підготовка рекомендацій за результатами наукового дослідження для подальшого їх впровадження; авторський нагляд за впровадженням;
- оцінювання практичної цінності результатів дослідження;
- покращання наукового продукту.

Фундаментальні дослідження:

- результати дослідження становлять основу для фундаментальних, прикладних, пошукових досліджень і розробок;
- якісно новий рівень досліджень;
- високий внутрішній науковий ефект, який визначає виникнення нового напрямку в розвитку науки та техніки;
- високий рівень невизначеності на початку досліджень;
- результати НДР можуть бути представлені у вигляді публікацій, доповідей, повідомлень;
- невизначені строки проведення досліджень.

Пошукові дослідження:

- результати досліджень можуть бути використані в подальших прикладних, пошукових дослідженнях і розробках;
- високий рівень новизни досліджень;
- загальнонауковий ефект менший, порівняно з фундаментальними НДР;
- відносно високий рівень невизначеності на початку дослідження, але менший порівняно з фундаментальними НДР.

Прикладні дослідження:

- мають конкретне наукове й технічне спрямування, що є основою для розвитку конкретних досліджень;
- відносно низький рівень невизначеності на початку дослідження;
- результатом роботи є макети, зразки, схеми, методики, алгоритми, тобто є практичний результат, який можна використовувати та вдосконалювати;
- чітко визначені строки проведення досліджень.

Розробки:

- мають матеріальний кінцевий результат;
- результат з технічної точки зору повинен бути кращим за відомі чи наявні (передбачається можливість отримання патентів, ліцензій);
- розробки орієнтовані на впровадження у виробництво;
- порядок і строки виконання чітко визначені.

1.2. Методологія наукового дослідження

Методологія – вчення про: систему наукових принципів форм і способів дослідницької діяльності; правила мислення при створенні науки, проведенні наукових досліджень.

Методологія наукового дослідження – основні, вихідні положення, на яких воно будується.

Рівні пізнання у методології наукових досліджень:

- *теоретичний* – висунення й розвиток наукових гіпотез і теорій, формулювання законів і виведення з них логічних наслідків, зіставлення різних гіпотез і теорій;
- *емпіричний* – спостереження й дослідження конкретних явищ, експеримент, а також групування, класифікація та опис результатів дослідження.

Методика наукового пізнання – вираз певної послідовності вирішення конкретного наукового та прикладного завдання, а також сукупність і порядок застосування відповідних методів, прийомів і способів для проведення дослідження.

Стадії емпіричного рівня дослідження:

1. Отримання та накопичення фактів.
2. Первинна обробка, систематизація та оцінка фактів у їх взаємозв'язку:
  - критична оцінка й перевірка кожного факту;
  - опис кожного факта в термінах тієї науки, в якій проводиться дослідження;
  - відбір типових фактів, що відображають основні тенденції розвитку;
  - розробка схем, діаграм, карточок тощо, в яких фіксується і відображається стан досліджуваного об'єкта, його структура, розвиток, динаміка;
  - класифікація фактів за суттєвими ознаками між ними;
  - виявлення очевидних зв'язків між фактами;
  - виявлення закономірностей, якими характеризуються досліджувані явища.

Метод – сукупність визначених правил і прийомів, способів і норм пізнання, дій та технологій досягнення поставленої мети.

Методи наукового пізнання:

1. *Формальні:*
  - формальної символічної логіки;
  - математичної символічної логіки.
2. *Змістовні:*
  - філософські;
  - загально-логічні;
  - спеціально-наукові;
  - емпіричні;
  - теоретичні;
  - фундаментальні;

- прикладні;
- дослідження;
- викладення результатів.

Методи мети:

- *первинні* – збір інформації, вивчення джерел, спостереження, опитування...;
- *вторинні* – кількісний та якісний аналіз даних, їх систематизація, шкалювання...;
- *верифікаційні* – перевірка отриманих результатів.

Методи способу реалізації:

- *логіко-аналітичні* (дедукції, індукції) – перевірка достовірності гіпотези;
- *візуальні* (графи, схеми, діаграми, картограми) – отримання синтезованого уявлення про досліджуваний об'єкт і водночас наочний показ його складових, їхньої питомої ваги, причинно-наслідкових зв'язків, інтенсивності розподілу компонентів у заданому об'ємі;
- *експериментально-ігрові* ("теорія ігор", "транзакційний аналіз", "управління враженнями", "соціальна інженерія") – стосуються реальних об'єктів.

Емпіричні методи дослідження:

- *опис*;
- *спостереження* (вибіркове, суцільне) – спосіб пізнання об'єктивного світу на основі безпосереднього сприйняття предметів і явищ за допомогою чуттєвості;
- *експеримент* – система операцій, впливу або спостережень, спрямованих на одержання інформації про об'єкт при дослідницьких випробуваннях, які можуть проводитись в природних і штучних умовах при зміні характеру проходження процесу;
- *порівняння* – процес встановлення подібності/відмінності предметів та явищ дійсності, а також знаходження загального, властивого двом або кільком об'єктам;
- *вимірювання* – визначення числового значення певної величини за допомогою одиниці виміру, система фіксації та реєстрації кількісних характеристик досліджуваного об'єкта;
- *органолептичні дослідження* – прийоми дотикового характеру;
- *інвентаризація* – перевірка наявності та стану об'єктів дослідження;
- *контрольні заміри робіт* – контроль фактичного обсягу виконаних робіт;
- *технологічні дослідження* – дослідження інженерної та технічної підготовки виробництва, а також якості продукції;
- *експертиза* – експертне оцінювання.

Розрахунково-аналітичні методи дослідження:

- *функціонально-вартісний аналіз* – метод дослідження об'єкта (виробу, процесу, структури) за його функцією і вартістю, який застосовується при вивченні ефективності використання ресурсів;
- *економічний аналіз* – система прийомів дослідження для розкриття причинних зв'язків, що зумовлюють результати явищ і процесів;

– **статистичні розрахунки** – прийоми одержання кількісних та якісних характеристик, відсутніх в економічній інформації досліджуваного об'єкта;

– **економіко-математичні методи** – визначення впливу факторів на результати господарських процесів з метою оптимізації їх на стадії планування та проектування, а також після завершення господарських процесів, якщо іншими методичними прийомами встановити взаємозв'язки факторів неможливо.

Методи документалістики:

– **інформаційне моделювання** – інформаційна сукупність, який подає досліджуваний об'єкт у вигляді моделі;

– **дослідження документів** – вивчення достовірності, доцільності та ефективності господарських операцій, їх відповідність правовим нормам;

– **нормативно-правове регулювання** – виявлення нормативно-правових актів, які не відповідають оптимізації виробництва та реалізації продукції, об'єкта послуг.

Теоретичні методи дослідження:

– **аналізу** – вивчення предмета за допомогою уявного або практичного розчленування його на складові елементи;

– **синтезу** – вивчення об'єкта у його цілісності, у єдиному й взаємному зв'язку його частин;

– **дедукції** – спочатку досліджується стан об'єкта в цілому, а потім його складових елементів;

– **індукції** – виведення загального висновку про ознаки множини елементів на основі вивчення цих ознак у частини елементів однієї множини;

– **метод єдиної розбіжності** – якщо два чи більше випадків досліджуваного явища мають лише одну загальну обставину, а решта обставин різні, то саме ця подібна обставина є причиною явища, яке розглядується;

– **метод єдиної подібності** – якщо випадок, у якому досліджуване явище наступає, і випадок, в якому воно не наступає, у всьому подібні та відрізняються тільки однією обставиною, то саме ця обставина, наявна в одному випадку і відсутня у іншому, є причиною досліджуваного явища;

– **об'єднаний метод подібності і розбіжності** – комбінація попередніх методів;

– **метод супутніх змін** – коли виникнення або зміна одного явища викликає певну зміну іншого явища, то обидва вони перебувають у причинно-наслідковому зв'язку один з іншим;

– **метод реиит** – якщо складне явище викликане складною причиною, котра являє собою сукупність певних обставин, і відомо, що деякі з них є причиною частини явища, то решта цього явища викликаються обставинами, що залишилися;

– **аналогії** – досягнення пізнання одних предметів і явищ на основі їх подібності з іншими;

– **моделювання** – використання моделі як засобу дослідження явищ і процесів;

– **ідеалізації** – конструювання подумки об'єктів, які не існують у дійсності або практично не здійсненні;

- **формалізації** – визначення різних об'єктів шляхом відображення їхньої структури у знаковій формі за допомогою штучних умов;
- **абстрагування** – формування образу реального об'єкта шляхом уявного виокремлення певних ознак, властивостей, зв'язків і відношень, що цікавлять дослідника, з одночасним ігноруванням багатьох інших другорядних його властивостей;
- **конкретизації** – дослідження стану предметів у зв'язку з певними умовами їх існування та історичного розвитку;
- **системного аналізу** – вивчення об'єкта дослідження як сукупності елементів, що утворюють систему;
- **історичний метод** – дослідження виникнення, формування та розвитку процесів і подій у хронологічній послідовності з метою виявлення внутрішніх і зовнішніх зв'язків, закономірностей та суперечностей;
- **системний підхід** – комплексне дослідження великих і складних об'єктів як єдиного цілого із узгодженим функціонуванням усіх елементів і частин;
- **створення теорії** – узагальнення результатів дослідження, знаходження загальних закономірностей у поведінці об'єктів, що вивчаються; поширення результатів дослідження на інші об'єкти та явища.

Процедура – встановлення виконання певних дій особами з метою пізнання, перетворення або вдосконалення їх для досягнення оптимуму.

Процедури за призначенням у застосуванні прийомів дослідження:

- **організаційні** – вибір фахівців для виконання наукових досліджень, оформлення організаційно-розпорядчої документації (накази...), встановлення об'єктів і вибір методики дослідження;
- **моделюючі** – побудова організаційних та інформаційних моделей об'єктів дослідження, які мають змогу оптимізувати проведення дослідження за часом та якісними характеристиками;
- **нормативно-правові** – перевірка відповідності функціонування об'єкта дослідження правилам, передбаченим нормативно-правовими актами;
- **аналітичні** – розчленування об'єкта дослідження на складові елементи й дослідження їх із застосуванням спеціальних методик;
- **розрахункові** – перевірка достовірності кількісних та якісних параметрів господарських операцій, розрахунків узагальнюючих показників;
- **лічильно-обчислювальні** – перевірка кількісних параметрів об'єкта дослідження;
- **логічні** – застосування прийомів логіки;
- **порівняння та зіставлення** – порівняння та зіставлення об'єкта з його аналогом, затвердженими зразками, нормативами...

2.1. Вибір як основа наукових досліджень

1. Вибір формату наукового дослідження:

- одноосібне дисертаційне дослідження;
- учасник науково-дослідної роботи.

2. Вибір напрямку наукового дослідження:

- відповідність напрямку діяльності закладу (установи);
- дисертабельність, міра дослідженості;
- особистий інтерес до досліджуваної проблематики;
- доступність теоретичних і статистичних даних;
- розуміння особливостей розвитку досліджуваної системи;
- наявність необхідних для проведення дослідження знань і навичок та/або бажання та здатність їх набути.

3. Конкретизація теми дослідження:

- наявність "вільної ніші" в науковому просторі;
- усвідомлення проблеми, виникнення ідеї та бажання її вирішити;
- обґрунтування актуальності теми дослідження;
- назва якомога коротша (до 13 слів), відповідає обраній спеціальності та суті вирішеної наукової проблеми (завдання), вказує на мету дослідження, його об'єкт і предмет.

4. Формулювання мети та завдань дослідження:

- мета розкривається переліком завдань, які вирішуються в роботі та переважно зводиться до вдосконалення предмета дослідження;
- формулювати завдання дослідження слід точно й чітко, оскільки опис їх вирішення повинен становити зміст розділів роботи;
- конкретні завдання, які будуть вирішуватися відповідно до визначеної мети, зазначають у формі перерахунку: "виділити ...", "визначити ...", "виробити ...", "виявити ...", "відпрацювати ...", "встановити ...", "дати прогноз ...", "дослідити ...", "запропонувати ...", "здійснити ...", "обґрунтувати ...", "описати ...", "охарактеризувати ...", "передбачити ...", "покращити ...", "поширити ...", "проаналізувати ...", "розкрити ...", "розробити ...", "узагальнити ...", "уніфікувати ...", "упровадити ..." тощо.

5. Формулювання об'єкта та предмета дослідження:

- **об'єкт дослідження** – процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обраний для вивчення;
- предмет дослідження конкретизує проблемну ситуацію в межах об'єкта дослідження і підлягає безпосередньому вивченню в роботі;
- саме **предмет дослідження** визначає тему роботи, яка подається на титульному аркуші як її назва;

– об’єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне і часткове.

6. Вибір методів дослідження:

– методи відображають згідно з якими законами, принципами і положеннями наукової теорії виконана наукова робота;

– перелік методів дослідження подають в зв’язку зі змістом роботи, коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом.

7. Складання програми дослідження:

– регламентування всіх етапів, стадій підготовки, організації та проведення наукового дослідження:

– визначення наукової проблеми та підготовка бази для її вирішення;

– окреслення способів збору даних;

– планування діяльності дослідника на всіх етапах роботи;

8. Складання робочого плану виконання програми дослідження:

– окреслення в різних варіантах тих завдань, вирішення яких може сприяти досягненню поставленої мети;

– складання плану-проспекту – реферативне викладення розміщених у логічному порядку питань, за якими надалі буде систематизовано увесь напрацьований матеріал.

9 Ресурсне забезпечення наукового дослідження:

– *людські* (кваліфіковані науковці та допоміжний персонал);

– *фінансові* (кошти);

– *матеріальні* (приміщення, обладнання, інструменти, витратні матеріали...);

– *інформаційні* (друковані, електронні та вербальні джерела інформації).

Джерела фінансування наукових досліджень: державний та/або місцевий бюджет; доходи від господарської діяльності; власні кошти; інвестиції; гранти; позики; кредити...

2.2. Узагальнення теоретичної бази за досліджуваною проблематикою та аналіз її стану та розробка концептуальних підходів до вирішення досліджуваної проблеми

Огляд друкованих та електронних джерел здійснюється не за авторами, а за завданнями досліджень. Написаний правильно огляд можна опублікувати як самостійну статтю.

Основні завдання огляду теоретичної бази:

– ознайомлення з матеріалами за темою наукових досліджень, їх класифікація, відбір найцікавіших досліджень, основних фундаментальних праць, найсуттєвіших результатів;

– виявлення напрямів досліджень, які викликають найбільший інтерес, ще недостатньо досліджені та могли б бути досліджені в даній роботі;

– формулювання напрямів досліджень (визначення мети й завдань дослідження), характеристика методів та основних розділів науково-дослідної роботи, а на завершення огляду – уточнення плану наукового дослідження;

– отримання вихідного матеріалу для написання теоретичного та концептуального розділів наукової роботи, складання переліку використаних джерел.

Основні напрями огляду теоретичної бази:

– огляд понятійного апарату за тематикою дослідження;

– виявлення причин, форм прояву та наслідків проблем, які є предметом дослідження, а також специфіки досліджуваної галузі;

– визначення напрямів, які практично використовуються, і таких, які знаходяться у стадії розроблення;

– узагальнення наукових публікацій та виокремлення найбільш цікавих пропозицій щодо вирішення досліджуваною проблематикою;

– критичний аналіз цих матеріалів з пропозиціями та зауваженнями.

Основні методи роботи з теоретичною базою:

– **конспектування** – ведення детальних записів, основу яких складає виділення головних ідей та положень аналізованої роботи;

– **анотування** – короткий запис загального змісту книги чи статті; виразів,

– **циткування** – дослівний запис виразів, фактичних чи цифрових даних, які містяться в літературному джерелі;

– **рецензування** – особистісна оцінка змісту джерела з достатньо доказовими аргументами позитивних та/чи негативних висловлювань з приводу викладених в джерелі матеріалів.

Основні завдання до концептуальної частини роботи:

– виокремлення передового світового досвіду вирішення досліджуваної проблеми та розробка пропозицій по його адаптації до умов України;

– формулювання стратегії реформування галузей та сфер діяльності національної економіки, розвитку територій, підвищення рівня та якості життя населення, покращання екологічної ситуації;

– розробка пропозицій щодо покращання адміністративного, економічного, інституційного, інформаційного, кадрового, методичного, нормативно-правового, організаційного, соціально-психологічного, структурно-функціонального, ресурсного, техніко-технологічного та іншого забезпечення вирішення досліджуваної проблеми;

– обґрунтування варіантів удосконалення існуючого чи розробки нового товару та/або технології його виробництва чи просування на ринок тощо.

2.3. Формулювання висновків і положень наукової новизни

Вимоги до пунктів наукової новизни:

– необхідно показати відмінність отриманих результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни:

– **вперше отримано** – перетворення відомих даних, докорінна їх зміна (характеризується принципово новими в даній галузі знаннями, які не просто доповнюють відомі положення, а являють собою щось самостійне);

– **удосконалено** – розширення, доповнення відомих даних (новий результат розширює відомі теоретичні або прикладні положення, додає до них нові елементи, доповнює знання в даній галузі без зміни їх сутності);

– **дістало подальшого розвитку** – уточнення, конкретизація відомих результатів на новий клас об'єктів, систем (новий результат уточнює відоме, конкретизує окремі положення, що стосуються поодиноких випадків, а відомі методи чи способи можуть бути розвинені й поширені на новий клас об'єктів, систем, явищ);

Вимоги до пунктів наукової новизни: для дотримання бажаного стилю корисно застосовувати в їх пунктах такі слова та вислови, як *"вперше формалізовано...", "вперше розроблено нову систему... з використанням відомих (нових) принципів (методів)...", "вперше здійснено комплексне дослідження...", "удосконалено методуку... в частині...", "удосконалено систему... з використанням виявлених тенденцій..., що полягає в...", "доповнено загальну наукову картину розвитку системи..., зокрема виділено й актуалізовано такі провідні ідеї і принципи...", "розроблено метод..., який відрізняється від...", "доведена залежність між...", "досліджена поведінка... і показано...", "доопрацьовано метод... в частині... і поширено на новий клас систем...", "створена концепція, що узагальнює... і розвиває...", "досліджено новий ефект...", "розроблено нову систему... з використанням відомого принципу...", "подальшого розвитку набули функції..."* тощо.

Вимоги до висновків:

– забезпечують їх кореспондування із завданнями дослідження;

– наголошують на якісних і кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтовують їх достовірність;

– містять рекомендації щодо використання результатів дослідження у практичній діяльності;

– для дотримання бажаного стилю висновків корисно застосовувати в їх пунктах такі слова та вислови, як *"вважається за доцільне ...", "виявлено ...", "встановлено ...", "доведено ...", "досліджено ...", "запропоновано ...", "отримано ...", "показано ...", "проаналізовано ...", "рекомендовано ...", "розроблено ...", "що дало змогу ..."* тощо.

ОФОРМЛЕННЯ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ

3.1. Оприлюднення результатів наукових досліджень

Види наукових комунікативних заходів:

- за статусом (конгреси, форуми, симпозіуми, науково-практичні конференції, круглі столи);
- за масштабом (міжнародні, національні, регіональні, галузеві);
- за формою участі (очні, заочні).

Критерії вибору наукових комунікативних заходів:

- відповідність назви заходу (його секції) тематиці дослідження;
- присутність знаних науковців – експертів з досліджуваних питань;
- зручні дата, місце проведення та трансфер;
- прийнятна вартість участі, проживання, проїзду тощо.

Цілі участі у наукових комунікативних заходів:

- оприлюднення проміжних результатів дослідження;
- перевірка правильності шляху, обраного для наукового пошуку та врахування сучасних тенденцій розвитку науки;
- налагодження корисних зв'язків;
- ствердження здобувача як науковця тощо.

Тези – наукові публікації, в яких стисло сформульовано окремі основні положення результатів проведеного дослідження.

1. Оформлення:

- розмір паперу та відступи тексту від його берегів;
- шрифт (Times New Roman), розмір (14), абзац (1,25), міжрядковий інтервал (одинарний – полуторний);
- обсяг (до 5 сторінок).

2. Структурні елементи:

- інформація про автора (прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа);
- назва матеріалу;
- постановка проблеми;
- виклад основних результатів дослідження;
- висновки;
- список використаних джерел.

3. Процедури:

- написання та оформлення тез; оформлення заявки;

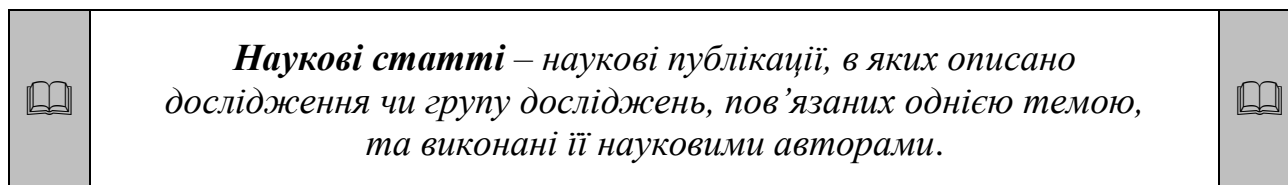
- редагування та коригування матеріалів;
- дотримання граничних термінів відправлення заявок на участь у комунікативних заходах і тез доповіді;
- отримання підтвердження про прийняття матеріалів до публікації;
- оплата організаційного внеску та відправлення ксерокопії чеку про його сплату;
- підготовка тексту та презентації доповіді;
- придбання квитків, бронювання готелю;
- участь у комунікативному заході та/чи отримання збірника його матеріалів.

Види наукових видань:

- журнали, збірники наукових праць, монографії;
- друковані, електронні;
- періодичні, неперіодичні.

Критерії вибору наукових видань:

- приналежність до галузі науки, в межах якої здійснюється дослідження та буде захищена дисертація;
- вимоги до оформлення;
- перелік супровідних документів;
- складність процедури прийняття матеріалів до публікації;
- вартість та оперативність публікації;
- географія видання тощо.

1. Оформлення:

- розмір паперу та відступи тексту від його берегів;
- шрифт (Times New Romans), розмір (10–14), абзац (1,25), міжрядковий інтервал (одинарний – полуторний);
- обсяг (10–12 і більше сторінок);
- посилання на джерела, на які є посилання у статті, даються в алфавітному порядку; бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015.

2. Структурні елементи:

- УДК;
- інформація про автора (прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа);
- назва статті;
- анотація (3–5 речень, які відображають основні результати дослідження та узгоджені із цілями статті); ключові слова (5–8 слів);
- постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями (0,5–2,0 сторінки);

- аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми та на які спирається автор (0,5–1,0 сторінки);
- формулювання цілей статті (постановка задачі) (3–5 задач);
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів і чітким формулюванням наукової новизни (5–8 сторінок);
- висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі;
- список використаних джерел.

3. Процедури:

- написання та оформлення статей;
- редагування та коригування матеріалів;
- дотримання граничних термінів відправлення матеріалів до видавництва;
- отримання підтвердження про прийняття матеріалів до публікації;
- оплата організаційного внеску та відправлення ксерокопії чеку про його сплату;
- отримання видання зі статтею здобувача.

	<i>Монографії</i> – наукові публікації у вигляді книги з поглибленим вивченням однієї чи декількох тісно пов'язаних між собою тем.	
---	---	---

Види монографій:

- одноосібні, колективні;
- результати дисертаційного дослідження здобувача, опубліковані до чи після захисту дисертації;
- результати виконання наукової роботи творчого колективу певного закладу;
- узагальнення кращих матеріалів за тематикою дослідження, представлених учасниками комунікативних заходів.

Структура та оформлення монографії тотожні тим, які притаманні дисертаціям.

	<i>Патентна документація</i> – сукупність документів, які містять нові відомості про відкриття, винаходи та інші види промислової власності.	
---	---	---

	<i>Предмет авторського права</i> – результат розумової діяльності, що практично використовується.	
---	--	---

	<i>Корисна модель</i> – рішення технічної задачі, яке є порівняно новим і належить до приладів і має явно виражену просторову форму.	
---	---	---

	<i>Промисловий зразок – особливості зовнішнього вигляду промислового виробу, яке виконано промисловим шляхом, надаючи виробу художні (естетичні) переваги й вирізняється новизною та оригінальністю.</i>	
---	---	---

	<i>Товарний знак – розміщений на товарах чи використовуваний при їх рекламі ознаки, які відрізняються від аналогічних товарів інших підприємств.</i>	
---	---	---

3.2. Наповнення та оформлення магістерських робіт і дисертацій

	<i>Магістерська робота – самостійно теоретичне та прикладне дослідження, в основу якої покладено узагальнення вже відомих нових рішень і підходів.</i>	
---	---	---

Метою магістерських робіт є навчитися застосовувати набуті у процесі навчання теоретичні знання і практичні навички для самостійного розв’язання конкретної актуальної проблеми на підставі критичного аналізу й узагальнення існуючої інформації, проведення власних досліджень, виконання розробок і формування прикладних адресних рекомендацій.

Завдання магістерських робіт:

- систематизація та поглиблення теоретичних знань з обраної спеціальності;
- використання вмій і навичок формулювання, описання та розв’язання проблем теорії та практики;
- вироблення системного підходу до розгляду проблем, виявлення закономірностей і тенденцій їх розвитку;
- розвиток умінь наукового дослідження, категоріального й теоретичного відображення подій, що відбуваються в державі;
- використання вмій роботи з літературою, нагромадження й перероблення інформації з проблеми, аналізу різноманітної емпіричної інформації, її статистичного та комп’ютерного опрацювання;
- вироблення вмій, використання нагромадженого в Україні та за кордоном передового досвіду зі спеціальності.

Етапи виконання магістерської роботи:

1. Вибір теми магістерської роботи.

- не виходити за межі спеціальності, яку магістр набуває в НУЦЗУ;
- викликати професійний інтерес до її розкриття;

- бути пов'язаною з попередньою чи майбутньою діяльністю студентів;
  - збігатися зі сферою роботи за фахом і напрямом кар'єрних просувань;
  - бути актуальною та мати практичну значущість;
  - передбачати наявність можливості проведення досліджень у конкретних реальних умовах за час, відведений на виконання цієї роботи;
  - бути спрямована на розкриття сутності досліджуваної проблеми та визначення засобів і способів її вирішення;
  - відображати головну проблему, якій присвячується дослідження;
  - сформульована в одному розповідному реченні (*не більше 12 слів*);
  - формулювання теми відображає предмет роботи.
- Затвердження тем наказом ректора НУЦЗУ.

2. Обрання кафедри та наукового керівника.

3. Складання плану дослідження та його узгодження з керівником.

- складання первинного уявлення й визначення проблематики, об'єкта та предмета дослідження, цілей роботи;
- формування плану роботи, який, з метою подальшої деталізації основних положень, доопрацьовується до розширеного плану-проспекту роботи;
- уточнення змісту магістерської роботи.

4. Робота з інформацією за тематикою дослідження.

- збір, відбір та опрацювання публікацій та статистичних даних;
- аналітична обробка інформації;
- опис і пояснення фактів, обґрунтування тенденцій і закономірностей, виявлення зв'язків за предметом дослідження;
- уточнення визначення проблематики або поглиблення уявлень щодо неї;
- формулювання гіпотез, виявлення основних напрямів їх підтвердження чи спростування;
- підготовку бібліографії та коректність посилань на джерела інформації: автори та його ініціали, назва статті чи книги, видання, рік, том, номер, сторінки, електронну адресу тощо.

5. Написання розділів і підрозділів магістерської роботи.

- *1 розділ – теоретичний (30–35 %)* – подається теоретичний аналіз та обґрунтування актуального завдання, що досліджується, розглядається її суть, значення, класифікаційні характеристики, історія й сучасні тенденції предмета дослідження, методичні підходи тощо;
- *2 розділ – аналітико-дослідницький (30–35 %)* – оцінюється стан об'єкта дослідження, розглядаються позитивні й негативні сторони досліджуваного явища, досягнення та сучасні тенденції розвитку;
- *3 розділ – концептуальний (30–35 %)* – має містити конкретні рекомендації та пропозиції щодо удосконалення предмета дослідження на базі основних теоретичних положень, методичного інструментарію, що викладені у першому

розділі, а також з урахуванням результатів аналізу, проведеного у другому розділі дослідження.

6. Формулювання основних рубрик вступу.

Актуальність дослідження треба розкривати кількома реченнями.

Стислий перелік тих авторів, хто займався вивченням такої проблеми та наукового внеску, який вони зробили

Мета дослідження розкривається переліком завдань, які вирішуються в роботі.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обраний для вивчення.

Предмет дослідження конкретизує проблемну ситуацію в межах об'єкта дослідження і підлягає безпосередньому вивченню в роботі.

Методи дослідження. Відображають згідно з якими законами, принципами і положеннями наукової теорії виконана магістерська робота.

Якщо в роботі отримані *нові наукові результати*, наводиться коротка анотація нових положень або рішень, запропонованих автором особисто.

Одержані в магістерській роботі результати повинні мати *практичне значення*. Необхідно дати опис конкретних результатів дослідження або рекомендацій, які мають прикладне значення, а також пропозиції щодо їх подальшого використання.

Апробація результатів дослідження і публікації відбиває перелік комунікативних заходів, на яких було оприлюднено основні результати дослідження, і наукових джерел, у яких ті було опубліковано.

Короткий опис першого, другого і третього розділів магістерської роботи.
Вступ (4–5 аркушів);

7. Формулювання висновків:

– висновки (3–5 аркушів).

8. Оформлення списку використаних джерел і додатків.

Список використаних джерел має містити лише ті з них, на які є посилання по тексту магістерської роботи.

Перелік джерел викладають за алфавітом (згадуванням по тексту).

Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015.

Використовувати наукові статті, матеріали конференцій, монографії, автореферати дисертацій, електронні ресурси та інші доступні джерела за тематикою дослідження. Забезпечити огляд спеціалізованих видань (у т.ч. за останні роки) і публікацій провідних науковців (передусім, представників НУЦЗУ).

Статистичні дані мають охоплювати динаміку досліджуваних показників за період не менше як 3 роки.

У *додатки* виносяться допоміжні або додаткові матеріали (статистичні дані, копії документів, фотографії, ілюстрації і методики, опис алгоритмів і тексти комп'ютерних програм тощо), які необхідні для повноти сприйняття змісту магістерської роботи, але переважують основний текст роботи.

В додатках розміщують таблиці і рисунки, які за площею займають цілу сторінку і більше.

9. Літературне та технічне оформлення роботи, виправлення помилок.

Набір тексту магістерської роботи та її друк здійснюються за допомогою комп'ютера (найкраще в редакторі Word 6.0 або у пізніших версіях) на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210 × 297 мм) через півтора міжрядкових інтервали до тридцяти рядків на сторінці (приблизно по 60 знаків у рядку) з використанням стандартного шрифту *Times New Roman* розміром 14. Папір – білий, ксероксний. Для виділення окремих місць допускаються також курсив, напівжирний курсив і напівжирний шрифт. При наборі формул і виконанні таблиць, схем, діаграм, рисунків тощо рекомендується використовувати відповідні редактори. Текст магістерської роботи необхідно друкувати на текстовому полі сторінки розміром 170 × 257 мм, залишаючи, відповідно, береги таких розмірів: *лівий – 30 мм, правий – 10 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм.* Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту і дорівнювати 5 знакам. Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору середньої жирності, щільність тексту – однаковою.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності, які виявилися у процесі написання магістерської роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту (фрагмента рисунка) за допомогою принтера або рукописним способом.

10. Оцінювання магістерської роботи науковим керівником.

Кожний слухач денної форми навчання щоквартально звітує про хід виконання магістерської роботи на засіданні випускаючої кафедри з представленням напрацьованого матеріалу.

Завершену магістерську роботу разом із рецензією слухач подає науковому керівникові. Після перевірки магістерської роботи керівник готує висновок і подає роботу начальникові кафедри для прийняття рішення про дозвіл на попередній захист.

Критерії оцінювання магістерської роботи:

1. Уміння сформулювати тему й обґрунтувати її актуальність.
2. Рівень опрацювання теми, повнота її розкриття.
3. Повнота аналізу літературних джерел.
4. Адекватність застосованих методів дослідження.
5. Адекватність досліджуваної групи меті дослідження.
6. Адекватність застосування статистичних методів опрацювання даних.
7. Якість інтерпретації та аналізу отриманих результатів дослідження.
8. Коректність висновків, їх відповідність меті та завданням дослідження.
9. Творчий підхід, самостійність, оригінальність в опрацюванні матеріалу.
10. Мовне оформлення та володіння стилем наукового викладу; коректність цитувань, оформлення бібліографії.
11. Правильність та акуратність оформлення магістерської роботи.

12. Доповідь на захисті, її відповідність виконаній роботі; інформативність отриманих результатів; культура мовлення.

13. Використання під час захисту засобів унаочнення та якість їх виконання.

14. Уміння коректно, стисло, точно відповідати на запитання.

Відгук наукового керівника характеризує актуальність теми роботи, здобувача, отриманих результатів та їх значення для теорії і практики. Керівник оцінює роботу за національною шкалою – задовільно, добре та відмінно, про що зазначається наприкінці відгуку.

11. Рецензування та підготовка до захисту магістерської роботи.

На повністю завершену магістерську роботу має бути отримана рецензія. Рецензентами можуть бути науково-педагогічні працівники, які обіймають посади професора чи доцента кафедр НУЦЗУ або інших ВНЗ, а також провідні фахівці ДСНС України (на посаді не нижче начальника відділу ГУ(У) ДСНС України в області) та провідні фахівці установ, діяльність яких пов'язана з тематикою магістерської роботи. Зовнішня рецензія повинна бути завіреною круглою печаткою організації, в якій працює рецензент.

Остаточний варіант роботи написаної й належним чином оформленої магістерської роботи разом із супровідними документами (*відгук наукового керівника, анотація, довідка про впровадження, зовнішня рецензія*) подаються на випускаючу кафедру. Магістерська робота має пройти нормо-контроль.

Підготовка до захисту магістерської роботи полягає у виготовленні засобів для висвітлення основних результатів досліджень (10–15 слайдів презентації чи роздаткового матеріалу) та підготовці доповіді виступу.

12. Захист магістерської роботи.

Склад ДЕК та графік його засідань завчасно затверджується наказом ректора НУЦЗУ.

Дата захисту визначається графіком засідань ДЕК.

Магістерську роботу слухач захищає прилюдно на засіданні ДЕК у присутності керівника, рецензента, слухачів і всіх, хто бажає бути присутнім на захисті.

Захист магістерської роботи має підтвердити необхідний рівень знань випускника, його вміння репрезентувати результати дослідження.

Процедура захисту магістерської роботи складається з таких етапів:

1. Коротка довідка про здобувача.
2. Доповідь (до 10 хвилин) про основні положення результатів дослідження, які виносяться на захист.
3. Відповіді на запитання членів ДЕК.
4. Відповіді на зауваження рецензента.
5. Відгук наукового керівника.
6. Підведення підсумків захисту магістерських робіт.

Рішення про оцінку приймається на закритому засіданні підкомісії ДЕК відкритим голосуванням більшістю голосів. Підсумки захисту оголошуються

слухачеві у той же самий день. У випадку отримання незадовільної оцінки за результатами захисту магістерської роботи комісія повинна визначити, чи має змогу слухач надати роботу для повторного захисту після усунення недоліків, які вказані підкомісією, чи повинен виконати магістерську роботу за новою темою, яка визначається кафедрою.

	<p><i>Дисертація – особисто написана наукова кваліфікаційна робота, яка містить у собі сукупність нових результатів і положень, які висувуються автором на публічний захист на засіданні Спеціалізованої вченої ради.</i></p>	
---	--	---

	<p><i>Дисертація доктора філософії – кваліфікаційна праця, що містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які вирішують конкретне наукове завдання, що має суттєве значення для певної галузі науки.</i></p>	
---	--	---

	<p><i>Докторська дисертація – кваліфікаційна праця, що містить нові наукові положення та науково обґрунтовані результати у певній галузі науки, що розв'язують важливу наукову або науково-прикладну проблему і щодо яких здобувач є суб'єктом авторського права.</i></p>	
--	--	--

ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ

4.1. Підготовка рекомендацій за результатами наукового дослідження для подальшого їх впровадження

Вимоги до рекомендацій до впровадження:

- орієнтовані на того суб'єкта господарювання, чия діяльність безпосередньо пов'язана з проблематикою дослідження;
- мають практичну значущість;
- містять конкретні пропозиції щодо заходів і ресурсного забезпечення, необхідних для запровадження та ефективного (результативного) використання пропонуваніх новацій;
- забезпечують конкурентні переваги тому, хто запроваджує новації;
- передбачають захист авторських прав розробника.

4.2. Оцінювання наукової та практичної цінності результатів дослідження

Алгоритм аналізу та оцінювання:

1. Виявлення чинників та ознак результатів.
2. Чітке визначення методики, критеріїв і параметрів оцінювання.
3. Діагностика і моніторинг індикаторів (показників).
4. Оцінювання:
  - розрахунок динаміки показників;
  - оцінка якості та ефективності;
  - виявлення сильних і слабких місць.
5. Зважене поєднання думки фахівців (експертів), результатів аналізу досліджуваних показників (індикаторів) і соціологічних опитувань.

Складові аналізу та оцінки результатів:

- системний аналіз проблеми та її структуризація, визначення основних компонентів і напрямів аналізу;
- формування переліку показників і статистичної бази даних розвитку за кожним з обраних компонентів;
- обробка даних, здійснення розрахунків, аналіз й інтерпретація отриманих результатів.

Критерії оцінювання наукового продукту:

- **оптимальність** – властивість, при якій забезпечується найбільша відповідність даному завданню, умовам тощо;

- **раціональність** – вибір найкращих варіантів за наявних ресурсів і умов;
- **економічність** – мінімізація вартості та кількості ресурсів, спрямованих на діяльність з огляду на відповідну якість кінцевого продукту й визначений рівень ефективності;
- **ефективність** – співвідношення між продуктом (товарами, послугами тощо) та ресурсами, використаними для його виробництва;
- **результативність** – співвідношення між фактичними та плановими (очікуваними, нормативними) результатами;
- **збалансованість** – перебування певних пропорцій у рівновазі.

4.3. Доопрацювання наукового продукту

Перелік заходів щодо покращання наукового продукту:

- залучення до цього процесу необхідних фахівців і ресурси;
- виявлення та ранжування за значущістю методологічних та/чи практичних прорахунків;
- виокремлення найбільш значущих прорахунків та узагальнення пропозицій щодо усунення чи мінімізації їхнього негативного впливу;
- визначення достатності ресурсів для реального покращання наукового продукту, а також практичної цінності таких змін;
- вдосконалення наукового продукту;
- обґрунтування теоретичної цінності та практичної значущості вдосконаленого наукового продукту;
- впровадження вдосконаленого наукового продукту та забезпечення ефективного (результативного) його використання.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

---

1. Магістерська робота: методичні вказівки для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 074 "Публічне управління та адміністрування" / О. А. Мельниченко, С. В. Майстро. Харків: Вид-во НУЦЗУ, 2016. 32 с.
2. Методология и организация научных исследований: курс лекций / Т. Н. Шумилиа. Севастополь: Изд-во СевНТУ, 2010. 32 с.
3. Методология та організація наукових досліджень: конспект лекцій / І. М. Рассоха. Харків: Вид-во ХНАМГ, 2011. – 76 с.
4. Наукові дослідження в галузі державного управління: навчальний посібник / авт.-упоряд.: О. Ю. Оболенський, М. К. Орлатий, Ю. П. Сурмін та ін. Київ: Вид-во НАДУ, 2008. 224 с.
5. Основи наукових досліджень: організація наукових досліджень: конспект лекцій / уклад. Н. І. Бурау. Київ: Вид-во НТУУ "КПІ", 2007. 33 с.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	4
1.1. Наукове дослідження як вид наукової діяльності	4
1.2. Методологія наукового дослідження	7
Розділ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	12
2.1. Вибір як основа наукових досліджень	12
2.2. Узагальнення теоретичної бази за досліджуваною проблематикою та аналіз її стану та розробка концептуальних підходів до вирішення досліджуваної проблеми	13
2.3. Формулювання висновків і положень наукової новизни	14
Розділ 3. ОФОРМЛЕННЯ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ	16
3.1. Оприлюднення результатів наукових досліджень	16
3.2. Наповнення та оформлення магістерських робіт і дисертацій	19
Розділ 4. ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ	25
4.1. Підготовка рекомендацій за результатами наукового дослідження для подальшого їх впровадження	25
4.2. Оцінювання наукової та практичної цінності результатів дослідження ...	25
4.3. Доопрацювання наукового продукту	26
ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА	27

Навчальне видання

Мельниченко Олександр Анатолійович

МЕТОДОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Конспект лекцій

Підписано до друку __.__.2016. Формат 60 x 84^{1/16}. Гарнітура тип Таймс.
Папір офсетний. Друк різнографія. Умов. друк. арк. 1,25. Тираж 100 прим.

Віддруковано з оригінал-макета у друкарні
ФО-П Леонов Д.С.
61023, м. Харків, вул. Весніна, 12, тел. (057) 717-28-80.